

ЭНСИЭЛИ

○ Нам улуунун хаһыата ○

1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

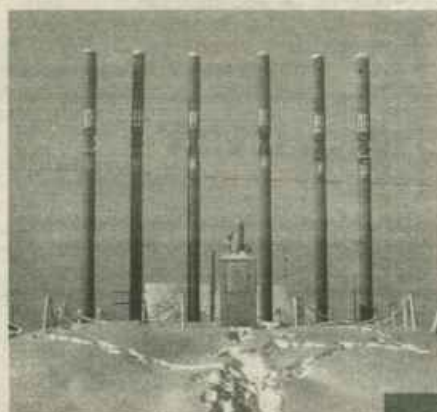
2005 с.
Кулун тутар
1
күнэ
оптуорунньук
№ 27
(9511)

Сурт кэриэстээх, өтөх төгүргэстээх

«КИМ ДА, ТУОХ ДА УМНУЛЛУБАТ? — II»

Азат нүмэргэ улуус киинигэр пааматынньыктар хайдах көрүллэн-ха-раллан туралларын билиһиннэрбиппит. Манна балаһыаньа эриэ-дэхси буолбата-бын көрө итэҕэйдэххит буолуохтаах. Бу сырыыга улуус нэһиликтэригэр өйдөбүнүктэр хайдах-туох туруктаахтарын, дьаһалталар, нэһиликнээх өттүттэн сыһыаны билсиэбип.

ХАМАБАТТА

Бастакы комсомолец Тимофей Охлопков-Соттой кэриэтигэр пааматынньык (автор - А.Г. Дунаев).

Тонгуу хаары оймообут аҕыйах суол-нис... Хамабатта биччэттара, орто оскуола үөрэнээччилэрэ болгом-топорун уурдахтарына биэр үтүө-кэрэ кестүү буолуохтаах. Куорат аяннытара харахтарын даһыгар, трасса чугаһыгар баарынан эргичи ыраастаан суолу-ниһи күрдээр аһары үбү эрэйбэтэ чаччы.

Кыайы саллаатыгар пааматынньык (автор - скульптор А. Лукин). 1965 с. онгоһуллубута, кэлин А.Г. Дунаев көбүлээһининэн сулус кутуллубута. Пааматынньык бэйэтэ, тула өттө хаартан ыраастааһыт, гирлянда, корзина ууруллубуттар.

Сэри ветерана И.В. Винокуров ыстатыйата кураанах тыас буолбатаҕа мантан көстөр. Кириэс-Кытылҕа бастакы ревкомовец Макал Жирковка аналлаах өйдөбүнүк эмиз көрүллэр-харайылар эбит.

(Бу олунньу 24 күнүгэр түһэриллибит хаартыскалар)

ХАТЫРЫК

Аба дойду Улуу сэриигэр охтубут буюуннарга пааматынньык. Бу нэһилик дьаһалтатын контуоратыттан уонча хаамылаах сиргэ турар. Бүтүннүү хаарынан бүрүллэн турар, дьон-сэргэ хаар уулунаабына эрэ пааматынньыкка чугаһыыр, көрө сэргир чинчилээх.

Хатырык бөһүөлгэр кириэс сир. Нэһилик аатын кэрэһинир сүрүк кэ-тээс М.К. Аммосов бүүһэ турар. Архитектура да, дизайн да өттүнэн букатын дьүөрэлэспэттэрин үгүс киһи бэлиэти көрөр. Дьингэр киһи аатын сүгэр оскуола аттыгар туруорар то-боостоох буолуо этэ.

Онуоха-маньаха диэри бу бүүс сир ортотугар умнууга хаалбыт онгоһук тэнгэ көстөр.

(Салгытын кэлэр нүмэргэ билсин)

Л. Уваровская хаартыска түһэриилэрэ

«Чөл олох» декадатыгар

КӨБӨКӨНҮГӨ: СПОРТ НЭДИЭЛЭТЭ

Бу дьыл олунньу 2,3,4 күннэригэр биһиги оскуолабытыгар сыл ахсын ытыллар «Урун уолан» дьин уолаттарга күрэхтэни буолан аастыта. Күрэхтэни сыла-сорута: эт-хаан өттүнэн бэйэни сайыһынары, эрчийи. Бу тэрээһини физкультура учууталлара М.А. Кульбертинов, Э.В. Эверстов, Б.М. Сивцев тэрийэ ытыллар.

Күрэхтэни бөлөхтөрүнэн ытылыһа, ол курдук маннайгы күн алын сүһүөх кылаас уолаттара киристилэр. 1 миэстэ Иванов Эдик, 2 миэстэ Макитов Аркаша, 3 миэстэ Бурнашев Миша табыстылар. Иккис күн күрэхтэни орто сүһүөх кылаас уолаттарыгар буолла. 1 м. Сивцев Ярик, 2 м. Сивцев Степа, 3 м. Пестеров Ларик ыттылар. Үһүс күн улахан кылаас уолаттара күөн көрүстүлэр. Тыгааһынаах кириэс кэнигиттэн 1 м. Жирков Коля, 2 м. Федотов Сеня, 3 м. Лукинов Проня үлэһинилэр.

Шура ЖИРКОВА, «Куорсу» юнхора

Олунньу 12-13 кк. Көбөкөн нэһилиэгэр уһулуччулаах спортсмен, тренер, учуутал Н.С. Дьяконов биригир аналлаах мини-волейбол буолан ааста. Күрэхтэни Н.С. Дьяконов кыргыттары уонна Скрыбыкиннар дьин кэргэттэрэ тэрийэ ытыллар. Улуус үрдүнэн уопсайа 12 хамаанда, 7 дьахтар, 14 эр дьон, кубокка 7 хамаанда тэриллэн кэлбит. Күрэхтэһээччилэри эвэрдэлээн нэһилик баһылыга К.Н. Ноговицын, Н.С. Дьяконов биригэ төрөөбүт эдэһиэ Е.С. Дьяконова тыл эттилэр. Саха сиригэр былаары көтөүр чизин аастыт сыллаах күрэхтэни кыайылаахтарыгар, Көбөкөн хамаандатыгар биэрдилэр. Дьэ, тыгааһынаах үһүн кириэс садалаһа. Саала иһэ тобу-толору киһи, ыалдыааччылар ыһы-хаһы, күрэхтэһээччилэр бары күүстэрин, сатабылларын киллэрэн оонньоотулар.

Түмүгэр Н.С. Дьяконов кыргыттары биһирэбил бириэстэри, чароиттан мэтээллэри туттардылар. Н.С. Скрыбыкина анал бэлэхтэри Иванов Маркелга (Түбэ), Бугаев Славага (Арбын), Аргунова Валяга (Хатырык), Скрыбыкин Мишага (Көбөкөн) анаата. Күрэхтэни түмүгүнэн кыргыттарга 3 м. Хатырык, 2 м. Нам, 1 м. Харыйалаах, уолаттарга 3 м. Харыйалаах, 2 м. Арбын, 1 м. Түбэ хамаандалара ыттылар.

«Бастыг охсоочу» ааты Антонина Попова (Хатырык), Миһаил Елисеев (Көбөкөн), «Бастыг быраааччы» - Наталья Матвеева (Көбөкөн), Егор Сивцев (Көбөкөн), «Бастыг көмүскээччи» - Розалия Сидорова (Нам), Петр Охлопков (Нам), «Эдэр кэскиллээх оонньоочу» - Валентина Аргунова (Хатырык), Николай Потапов (Хатырык), «Бастыг ветеран оонньоочу» - Надежда Афанасьева (Нам), П.П. Иванов (Түбэ), «Бастыг оонньоочу» - Иванов Маркел (Түбэ), Надежда Петрова (Көбөкөн), «Көрөөчү биһирэбил» - Валентина Аргунова (Хатырык), Мартынов Леонид (НПК), «Самай эдэр оонньоочу» - Миша Слепцов (Көбөкөн), «Спорду пропагандалыыр дьин кэргэн» - Матвеевтар (Көбөкөн), Охлопковтар (Хатырык), Поповтар (Хатырык). Самай улахан бириэс, Н.С. Дьяконов кубога Харыйалаах хамаандатыгар туттарылыһа.

Галл ЖИРКОВА, «Куорсу» юнхора

Правительство отчуоттуур

НАМ СЕЛОТУГАР ТҮМҮКТЭЭҢИ

Олунньу 25 күнүгэр правительство отчуота Нам селотугар буолан ааста. Отчуоттуур бөлөбү республика вице-президент А.К. Акимов сапайан илдьэ табыста.

А. Шестаков аатынан культура киинин сапатыгар дьон толору тобуоруспун. Манна село опохтоохторун таһынан нэһиликтэр баһылыктара, улуус мунньабын депутаттары кытыннар.

Сүрүн отчуоту А.К. Акимов онордо. Үөрэх министрэ Ф.В. Габышева бэйэтин дахкылаатыгар сүрүннээн үөрэх сапатыгар туох үлэ ытыллыбытын туһунан кэпсээтэ.

Үгүс дьон опох-дьаһах араас сапаларыгар, соробор улуус иһинэн быһаарылар түгэннэргэ ыһытылары биэрдилэр. Кэпсэтиилэргэ эмиз элбэх киһи кытына.

Мунньах түмүгэр улуус хаһайыстыбата сайдытыгар үтүөлээх дьон үбүлүйдээх мэтээлинэн наһараадаланылар, «Намгаэстро» ХЭТ МПК начальнигар А.А. Федоровка «Саха Республикатын норуотун хаһайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ» үрдүк аат иһариппинэ, «Намгаэстро» үлэһиттэрэ И.А. Данилов, А.А. Пестраков «Гражданская доблесть» бэлиэтин, М.В. Лыткин правительство Грамотатынан наһараадаланылар.

В. РЫКУНОВА

(Отчуот туһунан сиһилин аныгы нүмэргэ билсин)

Суперсокуон: балаһыаньа хайдаһый?

БЭЙЭ КУРОРДА ХАЙА ДА ӨТТҮНЭН БАРЫСТААХ

1 Хомуустаах нэһилиэгиттэн 4, Намтан 3 киһи буолан тохсунньу ыйга холбоһуктаах «Хоту» санаторийга сыһыанан, эмтэнэн кэллбит. Аатырар «суперсокуон» дьайар кэмгэр федеральнай чэпчэтиилээхтэр 21 күн сыһыанан үөрэн-көтөн кэллбит. 2004 сыл күһүнүттэн 37 сыл үлэ ыстаастаах, пенсияга тахсарбар иккис группалаах инбэлиит олохтор аан бастаан санаторийга сыһыананым. Ити тухары колхозка, совхозка, тэриптэлэргэ профсоюз усунуоһун төлөөн баран, ханна да күүлэйдэ, эмтэнэ, сыһыана сыппатах киһи «Хоту» санаторийга барарын туһунан истэн баран Крымга, Израильга, Америкага, Японияга, Кытайга барар дьоннооһор ордук үөрбүтүм. Таарыччы «Якуткурорт» ВГЛ «Хоту» генеральнай директора, медицинскэй наука доктору, профессор Д.Г. Тихонова кытта кэпсэттим:

«Былырын баччага санаторийга арыһах эмтэнээччи баар эбит буоллаһына, бийыл миэстэни таһынан ыттыбыт. 2004 с. Россия үрдүнэн ытыллар бэһис конкурса бастынар ахсааннарыгар кириэн мэтээлинэн наһараадаланыбыт уонна Россия курорттарыгар тендергэ кириэн үлэбит өссө күүһүрэн, санаторийбыт сайдарыгар кыахтар баар буолуохтара», — дьин кэпсээтэ Дмитрий Гаврильевич. Ууна-бадараанынан эмтиир «Хоту» санаторий эмтээх уутун, бадараанын Мэнэ-Ханалас Моорук нэһилиэгэр Абаалах дьин алаастан аҕаллар. Бу алаас аатынан Аллараа Бэстээххэ баар Абаалаһынан аатырар профилакторийтан Абаалаах алааһа 100 км ыраах Аллараа Бэстээх профилакторийа 1975 сыллаахха Абаалаах алааһыттан көһөрүллэн кэлбитэ. Оттон «Хоту» санаторий 1990 сылтан үлэтир.

Санаторийга сытан түөрт төгүл театрга сырыттыбыт. Бэйэлэрин автобустарынан аҕаллар, илдьэллэр. Сага циркэни, Саха театрын, көркүлүү театрын дьэ сага көрөн астынныбыт. Культурга организатор А.Г. Иванова сүүрэн-көтөн сыананы түһэртэрэн, театрдарга миэстэни буллараан барыбытыгар кыһанар. Үстэ музейдарга сырыттыбыт. Аны «Суперсокуонга» аналлаах лекциялар, чөл олох, эмтээх оттор туста-

рынан, «Оһуохай», ветераннар хордара, мелодистар концертара, спортка күрэхтэһинилэр күн аайы тэриллэллэр.

Сарсыарда 9 чаастан күнүс 2-3 чааска диэри процедуралары бүтэрэн баран, 4-5 чаастан культурнай-массабай үлэлэр ытыллар. Күнгэ түөрт аһагаллар. «Рейки», «Тибет» ода. бэйэни салайыныы, эмтэни аптека эмтэрин туһунан сүбэ-ама, физзалга, тренажердарга эрчилли былааннаахтык ытыллар. Ол быһыгар сыһыана кэлбит дьонго интэриэһинэй дьарыктаах дьон бэсиэдэлэрэ, мелодист Исай Брыгаалов концерта, дуобат, саахымат күрэхтэһитэ 2-3 күн буолла.

Мохсоҕоллоох детдомуттан төгүрүк тулааһа 14 оро кэлин эмтэнэ. Дьэбит сылаас, үлэһиттэр элэккэйдэр, кыһамнылаахтар. Буфет, киоска, телефон бааллар. Тымныһан сүһүөхтэрэ, атахтары иллилэрэ ыалдыбыт дьонго эмтээх бадараан туһатын туһунан ыарыһахтар кэпсэтилэр. Эмтээх ванналар көрүгүнэрэ элбэхтэр. Ыарыһыттан көрөн аһылар.

Оттон суперсокуону таарыдаһа инбэлииттэр телефоннарыгар 50%-наах, айаһа чэпчэтиилэрэ сотуллубута хомолтолоох, ону аһан республика билимэмтэ дьон буоллубут. Федеральнай дьин тыл истэргэ үчүгэй курдук да, араас иччээр элбэ, билимэмтэ буолуу тахсаары ғыһа. Софурту курорттара ыһыты сааһыланнаһына бэйэбит курорттарга базалара бөөрүгө, сайдыа этилэр. Урукку өттүгэр наар софуртууна, омук сирдэригэр сүүлдэри таарыа эмтэнэр, сыһыанар кыахтаах өттүлэрэ республика иһигэр эмтэниэхтэри сөп этэ. Ити өттүнэн «суперсокуон» сөптөөх хайысхаалаах. Омук сиргэр тахсан улахан ороскуоттаахтык сыһыанар, эмтэтэр тойотторбутун республикаларын иһигэр сыһыаптыт, эмтэпит киһи, бука сайдыы тахсыа этэ.

К. ЕРЕМЕЕВ

Улуус, нэһиликтэр баһылыктарын, правительство сыппаары үлэлэрин нэһиликтэрин инициатива эрчээ өтчүоттара түмүктэнэ. Биһиги кырдыаҥас дьон биллэриилэри да түбэһэн аахпакка, кыайан да барбакка муньахтары дьонтон-сэргэттэн, телевизортан истэн, эрэллээх «Энсиэлибиттэн» ааҕан билэбит уонна сыта-тура сыаналаан баран кэлэр өттүгэр бабар кыратык эмэ көдүүстээх буолаарай дьэн санаабытын үлүстээхтигэн санаабыт.

Билигин бэйэни бэйэ салайтыытыгар киирбэти, киирэн эрэбит «быһата демократия» диір кэммитигэр нэһиликтэрин муньахтарга сылдыһыта олус мөлгөх курдук. Бэйэни бэйэ саланытыгар сыһаа киирэн

тэрээһинээхтик ыгытааха, биллэриини ыһаан баран дьон кэлэрин кэтэһэн олорумуоха, муньахтары, түмсүүлэри ыгытарга дьаһалтаттан, общественнай тэрилтэлэртэн тэрийэр комиссиялары үлэлэтээххэ. Дагылааттар, иһитиннэриилэр чуолкай сорукутаах, дьон-сэргэ интэриэһин хабаргына үчүгүйдик чочуллубут буолуохтарын наада. Улуус баһылыгынын өтчүотун курдук хас биір дьон дьон оловор-дьаһагар дьайар улахан дакылаат сүһүнэ эрдэ хаһыакка тахсан нэһиликтэрин тэрийэр сөптө. Нэһиликтэр баһылыктарын (улахан нэһиликтэр) өтчүоттарын да эрдэ түөлбөлэригэр иһитиннэрдэххэ туох да олуона буолуо суоҕа.

4. Улууска, нэһиликтэргэ буруйу оноруу, сизэр-майгы өссө да дириг хорутуулаах үлэни, нэһиликтэрин бүтүүнэ кыттыытын эрийэр. Хамааттаҕа балаһыанна туһунан өссө сүл аараа өттүгэр «Энсиэли» хаһыакка суруллубута. Дьаһалталар өтчүоттарыгар итиннэ ханнык сэргэхсийи, ситиһин баара, кыһаллыбат буолууга чопчу дуоһунастаах дьон эһиэтинэстэрин, ону туоратарга быһаччы сорукутар тустарынан ыһылыбытылар. Улуус хаһыатыгар «Хамаатта криминал уята» дьэн туруоруу ыйылыбыт, олохтоох киһи «һык»гына түһэр тыла. Манньык түбэлтэ өтчюокка

Улуу Кыайыы 60 сылын көрсө КЫРАЧААННАР СЭРИИ ДУОРААНЫН БИЛСЭЛЛЭР

Аҕа дойдуну Улуу сэриигэ сэбиэскэй норуот кыайытына түмүктэммитэ 60 сыла туолар күнүн күүтэбит. Улуу Кыайыы 60 сылын көрсө «Мин дьэ кэргэним летиона» аарыһа 1 Хомуустаах орто оскуолатыгар конкурска 1-кы, 9-с кылаас үөрэнээччилэрэ кыттынылар. Кырдыаҥастар ааттарыттан ыгырыллан, 1-кы, 4-с кылаастарга икки бөлөхүнэн ыгытыллыбыт конкурска кыттар 21 оҕо дакылаатын иһиттибит. Маннайгы миэстэ Алена Олекова (2-с кыл, кыл. сал. В.П. Николаева) «Мин хос эбэм» дьэн үлэтинэн таһыста. Иккискэ Надя Софронова (1-кы кыл, кыл. сал. Д.Д. Жиркова) «Сэриин кэмнээһи оҕо» эбэтэ М.П. Шапова туһунан үлэтэ, үһүскэ Софронов Уйускаан (2-с кыл, кыл. сал. В.П. Николаева) «Таайдарым сэриин ветераннара» дьэн үлэлэринэн тигистилэр.

Оттон иккис бөлөххө 3-с, 4-с кыл. үөрэнээччилэрэ үлэлэрин аахтылар, көрдөрдүлэр. Николаев Бэргэн (4 «а» кыл, кыл. сал. Д.М. Заболоцкая) «Мин дьэ кэргэним сэриин кэмнэгэр» дьэн кизиг, элбэх дакаастабыллаах үлэтинэн бастаата. Вая Скрыбыкин (3-с кыл, кыл. сал. С.Н. Винокурова) «Мин эһэм тыыл ветерана» үлэтэ биһирээн 2-с миэстэлэнэ. Заболоцкая Родион (4 «а» кыл, кыл. сал. Заболоцкая Д.М.) «Мин эһэм уот сэриин кыттылааҕа» дьэн үлэтэ 3-с миэстэлэнэ.

Сэриингэ кыттыбыттар уонна тыыл, үлэ ветераннарын хос сизиннэрэ кэлэн билсиппиннэрибиттэр кинилэр олох иһин охсуһууларын кэңээри ыччаттара умнубаттарын өссө төгүл конкурс көрдөрдө. Оҕолор илэлэрин, аҕаларын, эһэлэрин, эбөлэрин, кимтэн-хантан хааннаахтарын биллэлэр эбит. Кинилэр эбаларын, эһэлэрин олохторун билсиппиннэрибиттэрин санааттан санаа эбиллэн, сорох өттүн билиэх-көрүүх синаа салпаныах курдук. Начальнай кылаастарга итэр үлэни тэрийээччи С.Р. Давилова 40-тан тахса дакылаат суруллубутун, оҕолор утумнаахтык дьарыктаналларын кэпсэтэ. Оҕолор үлэлэрингэр сэриин буолбатыгар баараллар, төрөспүттэрин олохторунан кизин туттабыт дьэн түмүктүүлэр.

К. ЕРЕМЕЕВ, 1 Хомуустаах

Бэйэни салайыныы - инники дьылбабыт НОРУОТ ӨЙҮН-САНААТЫН УҢУГУННАРГА УОЛДЬАСТА

муниципальной тэрилли (МТ) баһылыгынын быһбардаабыт буоллаҕына, киһи үлэтин эбэтэр киһи анаабыт нэһиликтин баһылыгынын өтчюоттарыгар хайа эмэ өтгүнэн улуус, нэһиликтэр олохтоохторо бары кыттан үлэни-хамнаһы ырытыһаллара, кэлэр өттүгэр чуолкай соругу ыһыналлара олох көрдөбүлэ буолу-

2. Билигин нэһиликтэрин кытта үлэ түөлбөлэригэр барар. Оттон биһиги Хамааттабыт курдук улахан нэһиликтэр түөлбөлэрэ олус улахан хаттар, хамнаһа суох үлэниктэ салайарга ыарахан, ол инниттэн 5-6 дьэйттэн (табылларын көрөн) олохтоохтор түмсөн биір түөлбө сэбиэтин чилиэтин талалларын тэрийээххэ.

көтүгүллүбүт буолаҕына улуус дьаһалтата итэр-өйдөтөр, нэһиликтэрин кытта үлэ дьаргытыыны таһаарыт нэһиликтэр дьаһалтатын сирэйдээн-харахтан соруку туруоран утумнаах үлэ тэриллэригэр хамсааһыны оноруу дьэн эрэл үөскэтэр.

Муньахтарга кырдыаҥастар — «штатнай араатардар», эдэрдэр кэлин эрээттэргэ онуоха-маныаха дьэрэн саҕата суох олороллор. Хаһаанга дьэрэл...

Ол бэрэстэбиитэл оннобу бартаал ыалы түөлбө сэбиэтин, дьаһалтаны кытта сибээстэригэр түмүс буолуон сөп (дьон-сэргэ талыт киһилэрин өрдүк итэллэрэ чаччы).

5. Тарифтар, сыаналар ыары туралларын «улуус иһинэн быһаарылыбыт, үөһэнгилэр биллэлэр» дьэнтэрэ, кырдыаҕа да оннук. Ол да буоллар, дьон оловор-дьаһаҕа быһаччы онтон тутулуктааҕын быһытынан нэһиликтэрингэ чуолкайдык илдьиритэн быһаарыны олох көрдөбүлэ буолла. Ангардас уматык, электрэнергия, гаас уода, ыараа тылар, онон бары барыта ыарыыр дьонунэн бүтэбит. Оттон тоҕо бу бензиммит, солир-кабыт о.д.а. сотору-сотору ыарырымыр? Талыт (быһбардаабыт) дьоммут Президент (Путин, Штыров), Госдума (Басыгысов), Ил Түмэн (Румянцев, Тимофеев) ону чэпчэтэргэ туох үлэни ытан, туруорсан тириттэлэр-хоруталлар, бабар норуот кеметэ наада буолаарай? Ити туһунан ким быһаарыа эбитэ буола? Улуус, нэһиликтэр дьаһалтата итин быһаарбата биллэр да, нэһиликтэлэригэр туруоруохтарынын, саатар иһитиннэриэхтэрин сөптө.

2. Ыгытылар муньахтарга, түмсүүлэргэ (сходтарга) нэһиликтэрин сүлдэ, болдойор буолуута дакылааттар, иһитиннэриилэр (өтчюоттар) дуһурунай ис хоһоонноох буолбакка нэһиликтэрин тардар, кинилэр кыһаллаларын, олохторун, инники кэскиллэрин быһаччы таарыйар, чуолкай сорукутары туруорар, ааспыт өттүгэр баар сыһалары, алдастары көрөһөлөн, буруйдаахтары сирэйдээн ыһан, туоратыны модьуйан туруорар ис хоһоонуттан улахан тутулуктааҕын кэлэр өттүгэр учуоттуоха наада.

Оттон киһи барыта күннэтэ аһыар аспыт бурдук, килиэп тизэтэ үлэрин курдук сыаната ыараһынын улуус иһигэр быһаарыахтары сөптө. Эдьигэнгэ улус ИО килиэбин 16-тан 20 солкуобайга тийээ ыаратаары гыммытын улуус салалтата кэпсэтэн 18 солк. басыптар. Биһини 22 солк. 80 х.тиийэ ыараата. Тоҕо? Урут М.Е. Николаев улус ИО баһылыга А.И. Корниловтан «тоҕо килиэбин ыараханый?» дьэбиттин «саҕа бэкээринэ тутабын, ол ороскуота» дьэбит этэ. Билигин да бэкээринэ тутулга сүлдүр дуо? «Илгэ» курдук базалаах тэрилтэ кредит булан саатар улуска оптовай атыһыт буолуо эбит, ол оннугар кыра ларектар курдук куораттан оптовай маҕаһынантан таһааран атыһытыра кэрэгэй. Ити туһунан улуус өтчюотугар кыра да быһаарыы дьону тардыа этэ.

Нэһиликтэрин туруоруута, критическэй этиитэ түмүллэн, ону олоххо киллэриигэ, туоратына дьаһалталар программа онгостон үлэстээһиннэрэ хайҕаллаах суол, ол эрэри ол үлэни нэһиликтэрин тэрийээһиннэригэр олох көрдөбүлэ. Оттон муньахтары бэчээкка, телевидиеннэр, радиоҕа о.д.а. сырдаттын кырдыктаахтык, баары баарынан буолуохтаах. Дьаһалталар үлэлэрин түмүгэ нэһиликтэрин оловун таһыма түпсүүтүнэн быһаарылыахтаах. 1 Хомуустаахтан Хоноһой балиээтэбит дьарынаас дьон бу сайдыылаах үйэ баалларын тухары урдүк ситиһини, улахан кыайыы диір кэрэгэй.

Уһэ ахтылыбыт курдук холбурдары албэи аҕалыаха сөп. Биһиги санаабытыгар, итинник күнээһи олову таарыйар, ону тупсарыта суол-икс ыйар өтчюоттар, муньахтар дьон-сэргэ интэриэһин тардыах этилэр. Ону тэнэ бэйэни салайыныыга киирдэххэ нэһиликтэр, улуус чэрчилэригэр уопсай муньаһынан, түмсүүлэринэн (сходтарынан) дьайар күүстээх дьаһаллары эмээ ылынар сөп. Нэһиликтэр оловун-дьаһаҕын тупсарар, буруйу-сэмэни онорууну бохсор о.д.а. боппуруостарга (легитимнэй буоларын иһин кворумнаах муньахтарга) дьон-сэргэ санаатын холбоон дулуруун ууран, соруку туруорунан олох-дьаһах, сизэр-майгы тупсарыт, турутурарын иһин туруһаҕына барытын ситиһэр, кыайар, көһөрөр кыахтаах.

3. Улуус тыа хаһаайыстыбатынан сүһүнүнэн дьарыктанар, Хамаатта нэһиликтэр да сүһэй иитииттэн, сир онгоһууттан дьон үксүн оловун таһыма тутулуктаах дьэтэххэ омуун буолбат ити. Отчюоттарга тыа хаһаайыстыбатын туруга, баар итэҕэстэр сайдытынын суоллара, сорукутара диригник ырытыллан көрдөрүлүбүтүлэр. Ол оннугар Хамааттаҕа 1400 төбө сүһэй баар, 1200 тонна от оттонно дьэн суруллар. Кырдык буоллаҕына бу «ЧП» дьэи. Нэһиликтэрин сүһөтүн агарыттан ордуга эстэр кутталлаах уонна хаһан чөлүгэр түһэр? Бу кими да таарыйбат курдук.

Уһэ ахтылыбыт курдук холбурдары албэи аҕалыаха сөп. Биһиги санаабытыгар, итинник күнээһи олову таарыйар, ону тупсарыта суол-икс ыйар өтчюоттар, муньахтар дьон-сэргэ интэриэһин тардыах этилэр. Ону тэнэ бэйэни салайыныыга киирдэххэ нэһиликтэр, улуус чэрчилэригэр уопсай муньаһынан, түмсүүлэринэн (сходтарынан) дьайар күүстээх дьаһаллары эмээ ылынар сөп. Нэһиликтэр оловун-дьаһаҕын тупсарар, буруйу-сэмэни онорууну бохсор о.д.а. боппуруостарга (легитимнэй буоларын иһин кворумнаах муньахтарга) дьон-сэргэ санаатын холбоон дулуруун ууран, соруку туруорунан олох-дьаһах, сизэр-майгы тупсарыт, турутурарын иһин туруһаҕына барытын ситиһэр, кыайар, көһөрөр кыахтаах.

Хата, үс сылы мэлдьи «дуһурунай» ситиһини — Хамааттаҕа водопровод тардылыбытын, цистерна турбутун туһунан улуус, нэһиликтэр баһылыктарын дакылааттарыгар ыйылар. Кырдык үс сылааҕыта цистерна туруруллан, онно боротуокаттан турба тардылыбыта да ыл аайыттан 360 солк. хомуулан баран уу киирэр курдук турба да тардылыбата. Итинник чуолкайа суох бэрэбизрээлэмэтэх суруйуулартан, холбурдатан нэһиликтэрин сүһэй өйдөбүлүлэр, өтчюоттар, иһитиннэриилэр суолталара сымсыыр, дьон итэҕэйт буолуута үөскүүр.

Оннук этэ сэриин иннинэ, оннук буолбута сэриин кырыымчык, издэнээх кэмнэригэр, оннуга сэриин алдыархайын чөлүгэр түһэри кэмнэригэр. Билигин да дьон-сэргэ түмсөн, сүбэлэһэн биір суолга түмүлүннэринэ оннук да буолуо!

Дмитрий, Тамара
ОБУТОВТАР, Хамаатта

ИҢИРЭХ ТЫЛЛАР

Күндүтүк саныыр киһибитин НИКОЛАЕВА ЕКАТЕРИНА ПЕТРОВНАНЫ 50 сааскын туолбут кэрэ-бэлиэ күнүнэн ис сүрэхпиттэн итинтик-истинник эбэрдэлиибит!

Биһиги туспутугар кыһамныыт, дьонун сүбэн-амаҕ иһин махталбытын тиэрдэбит. Күндү киһибитигэр саха алмаһын курдук кытаанах доруубуйаны, дьолу-соргуну, үлэ-үрдүк ситиһиһи, чугас дьонун тапталларын угуттанан үөрэ-көтө сырыт. Олохтор мэлдьи үөрүү энэрдэтин, амарах санаа аргыстастын, дьол-соргу добордостун, баҕа санаа бастыгынын, үтүө санаа үтүмэни Эйкээ аһыбыт.

Кэргэнин, оболорун, Гаврильветар, Румянцевтар, Олесовтар, Ноговциннар, Слепцовтар, Егоровтар

Күндү күтүөппүтүн АНДРЕЙ ГРИГОРЬЕВИНЫ 60 сааскын туолбут үбүлүүдү күнүнэн истинник эбэрдэлиибит!

Ыларыы ыалласпатын, хомолто холбоспотун, дьол-соргу тосхойдун, аймахтарыт, доботторун ортолоругар өрүү үөрэ-көтө сылдыаргар, кырдыары биллэмэт кытаанах санааланаргар, үһүн үлэ-үрдүгэр баҕарабыт. Дьон ортогутар олох үөһүгэр үлэстэбитин курдук үлэни-хамсыы сырыт.

1 Хомуустаахтан Рожиннар, Партизантан Соловьевтар, Сысолетиннар, Алпааниттан Петровтар, Дьокуускайтан Егоровтар

Убаастабыллаах АЙТАЛИНА ВАСИЛЬЕВНА, ВЕРА СПИРИДОНОВНА, ЛЕОНИД АФАНАСЬЕВИЧ! Эһигини үйэ ангардаах үбүлүүгүтүнэн итинтик-истинник, үөрэн-көтөн туран эбэрдэлиибит! Кэңээри ыччаттаргыт үһүнэлэрин-сайдлаптарын туһугар эдэр эрдэххиттэн, күүскүтүн-күдэххитин ууран туран туох баар өйгүтүн-санаабытын, кыахытын бизээн үлэни сылдыаргыттан кизин туттабыт, холбур онгостобут. Баҕарабыт чэгиэн доруубуйаны, дьэбэтигэр-уоккутугар нус-хас олобу.

Дьоллоох буолун!!!
Эбэрдэни кытта Арбын оскуолатын үлэһиттэрин коллектива

Күндүтүк саныыр эдьийбитин, дьүөгэбитин ПАДАЛКО ЕКАТЕРИНА ФЕДОРОВНАНЫ 80 сааскын томтоочу туолбуккунан итинтик-истинник эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт күн сиригэр баар бары үчүгэйи, кэрэ санаа эрэ кэңкэлэстин, эрэл санаа эн эрдэтин, амарах санаа аргыстастын, дьол-соргу добордостун. Хос сизэнэригэр бүүбэйдэһэн өссө да уһуннук олох.

Өр сылларга биһигэ үлэстэбит дьүөгэлэригэр Евдокия, Астре, Өрүүнэ, Кэтариннэ

Ытыктылабыллаах үлэ, тыыл ветерана ЕКАТЕРИНА ФЕДОРОВНА ПАДАЛКО-НЫ 80 сааскын туолбуккунан итинтик-истинник эбэрдэлиибит!

Эн эйэбэс-санааҕа дуһаһынан, үһүн-киһиг, муударай, үтүө санаабынан холбур буолаһын. Сизэнэргэр, хос сизэнэргэ истиник сыһыанын таптаһын, бэйэни харыстаммакка көмөн үрдүктүк сыаналанар.

Кырдыыга кыайтарбакка, оболорун, сизэнэригэр, хос сизэнэригэр истиник сыһыаннарыгар бизээн өссө да уһуннук, дьоллоохтук олороргор ис сүрэхтэн баҕарабыт.

Тубдиспансер коллектива

Ытыктыыр киһибитин, үлэ, тыыл ветеранын, Ийэни, Эбэни, ВАССА ФЕДОРОВНА ВАСИЛЬЕВНАНЫ 85 сааскын туолбуккунан итинтик-истинник эбэрдэлиибит!

Эн доруубуйа харыстабылыгар 46 сыл энгиһэ суох үлэстэбитигэр. Үлэ-үрдүгэр ураты кыһамныыт, ис сүрэхтэн тахсар үтүө санааныгар, сатабыллаах, сылайары билбэт кыайылаах үлэ-үрдүгэр сөхтөрөр этэ. Эйкээ бар дьон махтала, үтүө санаата анаар. Үтүө-мааны, ытык кырдыаҥасыт, өссө да уһуннук, ылдыары билбэккэ, үөрэ-көтө, дьоллоохтук олороргор ис сүрэхтэн баҕарабыт.

Тубдиспансер коллектива

Биһигэ үлэстэбит коллегабытын, ытыктыыр үтүө-мааны киһибитин ГАВРИЛЬЕВА ЕВДОКИЯ СТЕПАНОВНАНЫ ойор күннээх орто дойдуга олоро түспүт үйэ ангардаах өрөгөйдөөх үбүлүүгүтүнэн итинтик-истинник эбэрдэлиибит тизэрдэбит. Бу үүммүт үөрүүлэх күнүгэр өссө төгүл ис сүрэхтэн тахсар эрэл, махталы кытта чэгиэн-чэбдик буол, үөрэ-көтө сырыт, үһүн уруйдаах олохтон, сахпат саргылаах саастан дьэн баҕабыт бастыгынын этэбит, алгысыт үтүөтүн тизэрдэбит. Эн аттыгар кэрэ эрэ кэңкэлэстин, үтүө эрэ үмүөрүстүн, дьол-соргу эрэ тосхойдун.

1 №-дээх Нам орто оскуолатын администрацията, профкома, ветераннарын сэбиэтэ

Күн күбэй ийэбитин, эбэбитин, хос эбэбитин Хамаатта олохтообун Герой-Ийэни МЕСТНИКОВА АГРАФЕНА ГРИГОРЬЕВНАНЫ ис сүрэхпиттэн итинтик-истинник 75 сааскын туолбуккунан ис сүрэхпиттэн эбэрдэлиибит!

Баҕарабыт күндү киһибитигэр саппаһырат санааны, сааскы ыраас халпааны эйэбэс мичээри. Махтанаттын Эйкээ күндү ийэбитигэр сылаас сыһыангар, ахсаабат кыһамныыгар. Эйигин кизин туттабыт, холбур онгостобут. Эн бааргыттан биһиги дьоллоохтук санаабыт. Доруубуй буол! Истин-иһирэх санаабыт арыалластын куруутун!

Эбэрдэни кытта кыргыттарыт, кийинтэригэр, уолаттарыт, күтүөттэригэр, сизэнэригэр, хос сизэнэригэр

Общественной тэрилтэлэр олохторуттан ДЬАХТАЛЛАР МОСКУБАҔА СҮБЭ ТУТАЛЛАР

аторую жизнь», «Собери ребенка в школу» о.да. элбэх акциялар ытыллыбыттар. 2004 с. ытыллыбыт оройуonnaаҕы дьахталлар сәбиэттэрин үлэлэрин баһыйар өттүн араас категориялаах дьиз кэргэттэри кытта үлэ ылар эбит, ол 2004 сыл аан дойдутааҕы оҕо уонна дьиз кэргэн сылыгар аһаҕаһынан буолар.

Уопсайынан, оройуonnaаҕы дьахталлар сәбиэттэре дьиз кэргэн өҕөтүн иитиитигэр бастын уопуту сырдаттыны, дьиз кэргэн үтүө үгэстэрин сайыннарыны сүрүнүгүллэр. Дьахтар союһун аҕа ороолун үрдэтэргэ дьиз ыгырыгытыгар олохторун билигин үгүс оройуonnaаҕы аҕа ороолун үрдэтиигэ көрсүһүүлэр, аҕалар конкурстара, оскуола үөрэнэччилэрин өйтөн сүрүууллэри ытыллылар. Холобур, Кузбасс дьахталлары союһа Беловской оройуонига «Я вышел в жизнь с отцовского порога» дьиз бырааһынныгы үрдүк тэрээһиннээхтик ытылган аҕалар долгуйбуттар, соһуйбуттар уонна махтамыттар.

Бичат сыһыналыгын тэрийиҕэ олохтоох былаастар иншилэрүгэр элбэх итэриктэри ыйан туран ону туоратарга үлэлэһэн спортивной саалалар материалнай базаларын кэҕэтиигэ, тематической дискотекалары ытытарга уонна наркоманияны о.да.

иччат ортодугар көстөр түктэри дьалдыктары утары охсуһууга дьахталлар союзтара актыбыынай кыттыны ыллаллар. Тэрилтэлэргэ «Подросток» дьиз акция тэрийэллэр, оҕону иити проблемала-

Кырдыаҕас дьону кытта үлэҕэ кыайыылааһын «Я могу» дьиз акцияҕа Улуу Новгород дьахталлары сәбиэтэ тахсыбыт, кини «Кыһыл кириэс» отделеһиетин кытта араас кулууптары уонна оскуолалары тэрийэн саастаах дьонго үлэлэтэр. «Творческое долголетие» дьиз оскуолатын сыһынаан пенсиялаах уонна пенсияҕа тахсын иннинэ саастаах дьахталлары медико-психологической реабилитациянаа хааччыымы буолар. «Клуб ветеранов», «От танцев к здоровью» дьиз оскуолалары тэрийэн үлэлэтэллэр, сунньүзүн онно 55-75 саастаах дьон дьарыктаналлар. Кырдыаҕастар күннэригэр аһаҕаһынан мероприятиялары тэрийэллэр, көмөҕө наадылар соҕотох дьон тустарынан даһнайдар бааннарын онгоһтубуттар. Кырдыаҕастарга аһаҕаһынан «Огоньки» посиделкалары, конкурс тэрийэллэр уонна кинилэр туһаларыгар «Поделись урожаем» дьиз акция тэрийэн ол харчытын, бородууктатын биэрэллэр.

— Быйылгы сылга дьахтар сәбиэтэ сүрүн болдомтону туохха ууруой?
— Сүрүн болдомто Кыайыы 60 сылыгар ууруллар, онно киллэрэр кылааһытынан «Вдовы России» дьиз акция буолуохтаах. Бу акция сүрүн суолтатаһын сэрли кэмигэр кэргэттэрин сүтэрибит дьахталларга чуолаан тиийиһи буолар. Приморской, Ставропольской кыраайдар, Удмуртия, Башкортостан, Марий Эл республикалар, Волгоградская, Ростовская, Вологодская уобаластар о.да. регионнар оҕдооболорго

ларыгар аналлаах төгүрүк остоуолларга кыттыны ыллаллар эбит. Доруобуйа харыстабылын хайысхатыгар «День здорового сердца» дьиз бырайыак дипломунаа бәлиэтиэммит. Ити бырайыак дьон бәйэтин доруобуйатыгар болдомтону ууруулар аһаҕаһыт уонна дойдуга 19 куоратыгар ситиһиллээхтик барбыт, манна врачтар, медицинский үөрэх саалаларын үрдүкү курстарын студенттара кыттыбыттар, бу күнү ытыгыга элбэх дьонноох сирдэргэ: вокзалларга, атыылыыр киһиннэргэ, уулуссаҕа көһө сылдыар пууннары туруорбуттар, баҕалаах дьонго хаан баттааһын боробиркэлээһин уонна «Биовиталь» дьиз препараты бөсхө түгэти ытыллыбыт.

Дьыллар уонна дьылбалар УЙГУ-БЫЯН ДОХСУН ҮЛЭТИН ҮВЬҮГЭР

(Бүтүүтэ. Иннин 24 №-гэ көр.)

тыва ынахтан ортогунан 1938 кг үүгү ыан үрдүк көрдөрүүнү ситиспитэ. Бичат сүөһүнү төлөһүтүүгө кэккэ үчүгэй тэрээһиннээх биригээдэлэр, отделениелар куһаҕана суох түмүктэммиттэрэ. 1971-72 сс. кыстыкка Искра борооску көрөөччүлэрэ 76 кг. эбиллини ситиспиттэрэ. Биригээдэ ыстаарайа Ощепкова В.Т. 101 кг. улаатынарбыта. 1972-73 сс. Модут отделениега 90 кг. эбиллини ылбыта. Сүөһү көрөөччү Ушницкая А.П. сыһыарыллыбыт борооскуларын 106 кг. улаатынарбыта. «Нам» совхоз 1973 с. атыылаабыт сүөһүнү 72% үрдүк уйуулааһынан тутуллубута.

Оройуон тыатын хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ 1972-73 сс. кыстыкка сүөһү иитиитин бордуюксайтын оҕоруу уонна соботуопкалааһыны элбэтиигэ ытыллыбыт эбэһэтэлиститэһэлэрин топоруга көрдөрүт килбэһиннээх үлэлэрин иһин Ленин уордьанынан 1, Үлэ Кыһыл Знамята уордьанынан 4 киһи, «Бочуот Знага» уордьанынан 4 киһи, мэтээллэринэн 7 киһи наҕараадалламмыттар. Киһилэр истэригэр бааллара: бастын ыанньыксыттар Аргунов Д.Т., Ленин уордьанынан, Овчинникова Р.С., Үлэ Кыһыл Знамята, Илларионова Е.П. «Бочуот Знага», ыччат сүөһү көрөөччүлэр Ушницкая А.П., Ощепкова В.Т., Гуляев К.Д., Үлэ Кыһыл Знамята уордьанынан, Саха Республикатын Верховнай Советын Президиумун бочуотунай грамотатын бастын үлэлээх отделение управлющайдара Атласов П.И. («Нам» с-з), Сивцев Н.И. (Аммосов аатынан с-з) у.д.а. ылбыттар.

Пятилетка бүтэһик сылыгар 1970 с. сылы кытта тэҥизэтэххэ совхозтар сүөһүлэрин уопсай аһааһына ынах сүөһүгэ 1755 төбөнөн, эбэтэр 9%, сылыга 417 төбөнөн, эбэтэр 5% эбиллибит. Хаһаайыстыбалар санаа пятилетканы 20084 ынах сүөһүлээх, 7050 ыанар ынахтаах, 9478 сылылаах көрсүбүттэрэ. Сүөһү аһааһыгар маһнык көрдөрүүнү оройуон хаһаайыстыбалара 9-с пятилетка иннинээҕи да, кэҥиһи да сылыгар кыһаан ситиспэтэхтэрин бәлиэтиир наада. 1990 с. совхозтарга ынах сүөһү уопсай аһааһына 17978 төбөҕө, ол иһин-

гэр ыанар ынаҕа 6195 төбөҕө, сылыгы 9473 төбөҕө тиийэ аччаабыта биллэр. Совхозтар сүөһү аһааһын элбэтэн туран, пятилетка сылларыгар 8-с пятилетканы кытта тэҥизэтэххэ эти оҕоруу 20%, үүт валовой ыамы 516% үрдэтэри ситиспиттэрэ. Ити бордуюкталары атыылааһынаа государство тирээдибит сакааһа, былааны таһынан соруудаҕы киллэрэн туран, аһара туолубута.

IX-с пятилетка оройуонга хортуоппуй уонна оҕуруот аһын ылытын кэҕэтиигэ итиннэ үүнүүнү бириитин үрдэтиигэ тос-ту уларыйылаах сыл быһыытын кириэргэ. 1970 с. кытта тэҥизэтэххэ, хортуоппуй ыһытын сири инэ 110 гектартан 420 гектарга тиийэ кэҕэтиигэ, оҕуруот аһын олордугу 40 гектарга тиийбитэ. Бизс сылга хортуоппуй валовой үүнүүтү хомуйуу 4,3 төгүд, оҕуруот аһын үүннэри 3,5 төгүд улааппыта. Бу культуралары атыылааһыныга бизс сыллаах былаан аһара туолубута.

Оройуонга бастааһынан састаабынан үлэһиир звенелары тэрийи, органической итиннэ минеральной уоҕурудуулары, үүнээһини наада буолар уонна хааччыыны үлэлэрэ бу сыллартан силс тардан барбыттар. 1974-75 сс. хортуоппуй уонна оҕуруот сирдэригэр аһаан 528 гектарга нүөлсүтэр системалар тутуллубуттар. Хортуоппуй уонна оҕуруот аһын ыһытын үрдүк үүнүүгүн ылыгы сьраларын биэрбит бастагы хараҕаччыларынан Замятин В.В., эдэр, инициативалаах агроном Парников А.Н. буолбуттар. Парников А.Н. пятилетка бастагы сылыгар хортуоппуй үүннэринэн, кэлигини 4 сылга оҕуруот аһыгар идэтиигэн үлэлэбитэ, айыыра кубулаттаргытан хааччахтамакка, сыһыан аһын үрдүк үүнүүнү хомуйбута, республикаҕа тийэ биллэн барбыта.

Үүнүүнү ылыгы ордук тахсылаах сыл быһыытынан 1974 сылы бәлиэтиигэ баҕарыллар. Бу

араас медицинский, психологической, юридической уонна материалнай көмөлөрү оҕоруу системаларын толкуйдаабыттар. Алтынны 15 күнэ тыа дьахталлары аан дойдутааҕы күнүнэ биллэриллибит.

Бийиги 2005 с. хас бирдии оройуонга, нэһилиэккэ «День отца» дьиз акция ытыгытаахпыт, бу акция общественность аҕаларга болдомтону үрдэтэргэ сыллаһар. Чөл олох программатын иһин «Сверстники — прямое общение» дьиз Россия дьахталлары соһуун акциятынан ыччаттар ортолоругар ВИЧ-инфекция уонна бәйи доруобуйатыгар эһиэтиигэ күүһүрдэр иһиттэргэ ыччаттарга сэрэтэр үлэ буолуохтаах.

Пленумга эр дьон дьахтарга сүгүрүүүлэрин биэр холубура болдомтону тарта, долгутта. Нижегородской уобалас Балахинской оройуонугар ыраах рейска сылдыар суоптар Григорий Кузнецов уонна миллионер Владимир Лепин дьахтарга-ийэҕэ аһаан, махталары биллэрэн улахан көһөҕө таастаан пааматыннык оҕорбуттар. Бу пааматыннык элбэх дьон мустар сиригэн буолбут, өрүү тыһынаах сибики ууруллар. Бу эр дьонго Россия дьахталлары соһуун өйдөбүннүк наҕараадаларын туттарга бәһардылар.

Бийиги делегациябыт фигурнай хаҕкылааһынаа аан дойдуга түөрт төгүлээх олимпийский чемпионкатын, «Спортивная Россия» добровольной общественности киһи сәбиэтин председатели Ирина Константиновна Роднинаны кытта көрүстүбүт. Сайын республикаҕа Е.В. Сидорова бириинигэр 20 саастаах кыргыттар ортолоругар аһаан спартакиада ытыллыахтаах, бу спартакиада туһунан уонна республика дьахталлары соһуунан ытыллыахтаах атын да үлэлэригэр субөһүн, кәпсөһүн ытыллына. Ирина Константиновна биригэ үлэлэтиэх, кемелөһүөх буолла.

Кәпсөһү В. РЫКУНОВА

(Хатын Ары, I Хомустаах) таруаныыллара биллэр биричиинэн буолбута.

Пятилетка сылларыгар совхозтар материалнай-технический базаларын бөвөртөтүүгө, араас социальная суолталаах тутуулары ытыгыга, дьон олохун-дыһарын тупсарыга государство элбэх өрүттээх көмөнү оҕорбутун бәлиэтиэххэ сөп. Совхозтар 5 сылга «Сельхозтехника» нөҕүө 5022,4 тыһ. суумалаах араас техниканы, матырыһаалы ылбыттар. 185 трактор, 149 араас мааркалаах массыыналар, 259 трактор косилката, 305 мунһар массыына, 27 стогомателъ уода, техника атыылааммыта. Маһы сэрэ, 1948 тн. цемент, 40540 шифер (усулубунай илиһинэн), 3980 тн. минеральной уоҕуруду таруатыллыбыта. Пятилетка тиһэх сылыгар мөлүһүнүнэн суумалаах Нам — Хатырык суола (32,1 км.) үлэҕэ кирибитэ. Салбаҕ суолун тутуу, Түбөҕө барар үрдүк күүрүүлэх уот линията аһар сири соһоһун үлэлэр саҕаламмыттар.

IX-с пятилетка сылларыгар тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыга ситиһилибит үчүгэй өрүттэр бу кэмгэ управлющайынан, биригээдиригэн үлэлэбит производството дьиннээх командирдара Говоров М.А., Бурнашев К.К., Атласов П.И., Яковлев В.А., Ядрев И.А., Сивцев Н.И., Иванов И.Н., Собакин Н.Ф. уода. ааттары кытта ыкса сибээстээхтэр. Совхозтарга итиннэ оройуонга идэтибит специалист быһытынан үлэлэбит зоотехниктар Ларионова Е.Е., Сидорова А.И., Протопопов Г.И., Петрова К.Е., ветврачтар Махачтыров И.Г., Перелова Н.П., Гуляева К.С., Шадрина А.М., инженер-механиктер Спиридонов И.Н., Винокуров Д.Д., Рязанская Д.А., Слепцов И.Н., агрономнар Герасимов И.М., Полищев Р.И. уода. ааттары киһи туттан туран ааттаахха сөп. Тыа хаһаайыстыбатын управлющайыгар пятилетка устатыгар ханна да халбаһаабакка тутуспутунан кылааһынай зоотехнигынан Федотов А.Я., кылааһынай агрономунан Еремеев И.Л., кылааһынай инженеринэн Шаралов И.С., землеустроительинэн Сивцев Д.Д., кылааһынай экономический үлэлэбиттэри.

П. КОНСТАНТИНОВ, 1971-75 сс. тыа хаһаайыстыбатын управлющайы начальнига

ЫНЫРЫЫ

2005 сыл кулун тутар 19 күнүгэр Нам улууһун Үөдэй орто оскуолатын 85 сыллаах үбүлүөйэ буолар. Онно үөрэммит, үлэлээбит бары үлээннээхтэрбитин кэлүөнэлэр көрсүһүүлэригэр ынырабыт.

Тэрийэр комиссия

Жилищный фонд «Дьулуур» реализует населению за наличный расчет следующие строительные материалы: котлы газовые, трубы диаметром 40 мм, радиаторы отопительные, циркуляционные насосы для системы отопления индивидуального жилого дома, пакля, лак, гвозди, ондулин, проф. лист и т.д., а также принимает заявки на гладкие оцинкованные листы и на оцинкованный проф. лист.

Обр. по тел. 41-3-62 или по адресу: с. Намцы, ул. Базовая, 3/1

Срочно нужна няня (1 год 8 мес.)

Обр. по тел. 41-3-54 (в р-не Лесопункта).

Нам салиэньэтигэр 3 хостоох гаастаах квартира суһалтык атыыланар.

Билсигэр телефонунут: 42-4-75, кэлэ 41-4-27

Кундул куоах халлаанга сандаара кун тыган, сааскы сандал бырааһыныһыкыт кэлэн иһэринэн, бары дьахталлары, кыргыттары эвэрдэлээн туран, мелодист Надежда Макарова изиинилээх ырыаларын бэлэх ууан, эвэрдэ концерга ынырабыт!

Концерга кыттыһыны ыаллар: «Сырдык санаа» вокальной бөлөх, Надежда, Полина Макаровалар, «Сардангалаах аартыгынан» региональной конкурсе «Гран-бириис» хаһаайына Петр Свищев, Дьокуускай куораттан ыалдыгыттар о.д.а.

Дууһаһытын сылаанньыта, сүрэххитин көннүүөрдэ истин ийиинилээх ырыалары кэлэн истиг, сэргэктээн!

Буолар сирэ: А.Ф. Шестаков аатынан културна киинэ. Сагаланаар: Кулун тутар 4 күнэ, 19 чаастан.

Билэст сыаната: 50 солк.

ВНИМАНИЮ ЛЬГОТНОЙ КАТЕГОРИИ НАСЕЛЕНИЯ НАМСКОГО УЛУСА!

В целях реализации Федерального закона от 22 августа 2004 года № 122-ФЗ и обеспечения равных условий предоставления услуг общественного пассажирского автомобильного транспорта для отдельных категорий граждан, с 1 апреля 2005 года вводится единый социальный проездной билет, стоимостью 200,0 рублей в месяц. Право приобретения единых социальных проездных билетов носит добровольный характер.

Для определения количества льготников, желающих при-

БИЛЭЭРИИЛЭЭР РЕКЛАМА

обрести единые социальные проездные талоны в счет ЕДВ (ежемесячные денежные выплаты в пределах 200 рублей) для внутриулуcного проезда на общественном транспорте, просим подавать заявления в управление социальной защиты населения по адресу: с. Нам, ул. Октябрьская, 1, каб. 212. ГУ «Намское управление социальной защиты населения»

РЕСПУБЛИКАҒА ДЬАХТАЛЛАР ХАМСААҒЫННАРЫН 80 СЫЛҒАР АНАЛЛААХ НЭДИЭЛЭ БЫЛААНА

Кулун тутар 7-16 күннэрэ

1. «Намавтоледи» кулууп Нам-Салбан-Арбын-Үөдэй-Нам маршрутуна сырьыта — кулун тутар 2-5 күннэрэ:

- кэлүөнэлэр эстафеталара;
— сааһырт кэлүөнэ дьахталлары чиястэһин;
— концертнай нүөмэрдэр;

— нэһиликтэрдээҕи дьахталлар сэбиэттэрэ рапордарын туттарыылары.

2. Нэһиликтэргэ, тэрийтэлэргэ бастың дьахталларга аналлаах үөрүүлэх мероприятиелар, үлэ коллективтарыгар дьахталлары чиястэһин — кулун тутар 2-16 күннэрэ.

3. «Нам» ТРК, «Нам-Хомус» радио, «Энсиэли» хаһыат нөҥүө тематической биэриилэри, матырыяаллары таһаары — иэдиэлэ устата.

4. Үлэтиг дьахталлар тустарынан видеоконкурсе түмүгүн таһаары — кулун тутар 9 күнэ.

5. Дьахтар сэбиэттигэр үлэлээбит дьахталлар тустарынан үбүлүөйдээх брошюраны таһаары.

6. «От всей души» үөрүүлэх биэчэр: — кэлүөнэлэр көрсүһүүлэрэ;

— айар дьоруудаах дьахталлар быыстапкалара — кулун тутар 5 күнэ, «Сардана» кинотеатр, күнүс 15 ч.

7. «Нам улууһа» МТ дьаһалтатын баһылыга Д.П. Коркин салайааччы дьахталлары кытта көрсүһүүтэ — кулун тутар 15 күнэ.

8. Нэһиликтэрдээҕи дьахталлар сэбиэттэригэр аналлаах биэчэр — кулун тутар 18 күнэ — «Сардана» кинотеатр.

9. «Мин нэһилиэгим — мин дьиз кэргэним» нэһилиэги тупсаран оҕорууга көрүү-конкурсе — сыл устата.

10. Кулинарнай оҕоһуктар быыстапка-атыылары-кулун тутар 6 күнэ.

«Нам улууһа» МТ дьаһалтатын дьиз кэргэн отдела

КЭРИЭСТЭБИЛЛЭР

лаабыта. Элбэх обону уруһуйга, араас оҕоһуктары оҕоророго үөрэппитэ. 1988 с. ыал буолан 1989 с. уол обону күн сирин көрдөрбүтэ. 1990-96 сс. Хатырык кулуубугар художественной оформителлэнэн үлэлээбитэ. Кулуупка ыһтыллар бары мероприятиеларга, концерттарга актыыбынай кыттыһыны ылар этэ. Кулууп оформлениета, ыһыахтарга плакат уруһуйдаһына, араас биллэриилэр уо.д.а. киин илинтин иһинэн аһаллара. 1996-2002 сс. Дьокуускай куоракка «Школа-интернат для глухонемых детей», республикатааҕы оҕо диспансерыгар воспитателлэнэн үлэлээбитэ.

Ханна баҕарар үлэлирин тухары үлэтигэр үтүө суобастаахтык сыһыаннаһара, дьонго-сэргэҕэ сыһыана үчүгэйэ, куруутун үөрэ-көтө сылдыра. Куораттан дойдутугар Хатырыкка тахсан илээлээх аҕатыгар дьиз таһыгар араас үлэҕэ, мас сааһылааһыныгар уо.д.а. куруутун көмөлөһөрүн, сир аһыгар халтаастыырын, отоннуурун сөбүлүүр этэ. Сөботох уолун наһаа таптыыра, улаатыннарэн үөрэхтээх, сырдык өйдөөх-санаалаах үтүө киһи оҕоруон наһаа баҕарара. Ол курдук Саргылана оҕото дьэсэдкэ сылдырыттан саҕалаан оскуолаһа үөрэнэр кэмигэр олоҕун тилэх күннэригэр диэри оҕо төрөппүттэринин үлэлэригэр аналлаах ыһтыллар араас быыстапкаларга, субуотуньуктарга, концерттарга кыттан хаһанар этэ.

Биригэ төрөөбүттэр бары саамай кыра балтыбытын наһаа таптыыр этибит. Хомойоох иһин орто дойдуга өссө да олоруоох, үөрүөх-көтүөх, элбэҕи оҕоруох-ситиһиэх киһи эдэр 33 сааһыгар наһаа кылгас олобу олорон барда.

Биһиги бары — ийэтэ, аҕата, биригэ төрөөбүттэрэ, саҕаһа, оҕото, бырааттара, балтылары таптыыр балтыбытын үйэ-саас тухары куруутун өйдүү-саныы

сыҕдыһаһпыт.

Ийэтэ, аҕата, биригэ төрөөбүттэрэ, саҕаһа, оҕото, бырааттара, балтылары

2002 сыл олунньу 22 күнэ — биһиги ыар сүтүктэммит күммүт, бу күн икки кырачаан 3,5 саастаах Сарыалбыт уонна 1,5 саастаах Сандалбыт электрорпровод хатыһыытыттан уот туран көмүс тыыннара баһаар идээнигэр бьылдаммытара. Оболорбут барахсаттар ааттарынан тэнгэ сырдык ыраас өйдөбүлү хаалларбытара. Сарыал ордук сөбүлүүнэ оһуулаах киһигэлэри көрөрө, ордук кыһыллары, массыналары сөбүлүүрө. Оҕом эрдээхх олус аһыныһас, үөрүннээн, истигэн,

билэ-көрө сатыыр буола улаатан испитэ. Оҕолору кытта биир тылы олус түргэнник булара. Быраатын наһаа таптыыра, дьэсэдтан кэллээҕин ахта тоһуйара. Таһаһа-саба ыраас буолара, утуйарыгар кыраакый олоппоско сааһылаан уураара.

Сандал биһиэхэ төрдүс оҕонон күн сирин көрбүтэ. Киһини оҕолоноруор хааным баран ыксата сылдыбыта, ону куораттан таһа сылдырар врач-реаниматор С.С. Тимофеев баар буолан өрүһүйбүтэ. Дьуһурунай врач Г.М. Афанась-

ева сөпкө диагноз туруоран медкиһигэ «Суһал көмөнү» бэйэтэ запровакалаан ыһыпта. Биэр ый Медцентрга сытан эмтэнэн, этэнгэ буолан тахсыбыта уонна 1,5 сааһыгар диэри ыалдыр диэни билбэккэ улааппыта. Сатаан саңарбаттар да киһи этэрин барытын өйдүүр, бөдөн угуохтаах, этиргэн буола улаатан испитэ. Убайын кытта олус эйэлээх этилэр, оонньуурдарын, астарын тэнгэ үлэстэллэрэ, бэйэ-бэйэлэрин харыстаһалара.

Аҕабыт оболорун тэнгэ көрсүбүт буолан улахан аһыгы ыларбыта уонна суох буоп-буттара биэр ыһыгар тийибкэ-кэ сийдин дьон илинтиттэн быстах дьылбаламмыта. Ити

курдук утуу-субуу чугас күндү дьоннорубун сүтэрэн саньыбар хас да бук ыһаһын курбурбан сүгэн сылдыбын. Көмүс чыычаактарбын сүтэрбитим номнуо үч төгүрүк сыла туолла, ол тухары сурахпэр оспот баас буолан сылдырар.

Икки кырачаан көмүстэрбин, туораах саҕа уолаттарбын сырдык ааттарын өйгө-санааһа тутаммыт, «Сарыал, Сандал» диэн уоспүтүттэн түһэрбэккэ олохпут устатын тухары үтүөсүрдүк санаанан санаһаһпыт. Бьдан дьылга бырастыыларым.

Ийэлэрэ, биригэ төрөөбүттэрэ

К СВЕДЕНИЮ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ПРЕДПРИЯТИЙ И ОРГАНИЗАЦИЙ ВСЕХ ФОРМ СОБСТВЕННОСТИ, ЧАСТНЫХ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ, ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ... ООО Намское проектно-производственное, архитектурно-планировочное бюро... Сертификат № 3326 Российского общества оценщиков. Справки по тел./факс 42-7-76

Table with multiple rows and columns containing names and descriptions of awards or achievements. Includes names like Наталья Егорова, Федот Гаврильевич, Павел Иванович, etc.

Редактор В.Г. Касьянов тел. 41-3-32 ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496; бухгалтерия — 41332; факс — 41332; иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционной издательской система — 41141

Тэрийн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» государственной учреждение. Маасабай информация средстволары туһунан РФ сокуоннарын туһунуу контуруоллур уонна регистрациаллар РФ бэчээкэ Госкомитетин СР региональной управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрациаламмыт нүөмэрэ — ПИ №19-0428. Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэтигин, дьизити аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияга кырбят суруктар төннөрүллүбүттэр. Автор этэрэ хаһыат санаатыннык мэдьи биэр буолбат. «ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата. 678380, Саха Республиката, Нам с., Заложной уул. 4. E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат редакцияһынай-издательская ситимигэр таһылыһа уонна таһылыһа. Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» ННПК бачээттигэр, Орджоникидзе уул. 38. Формата А3, Кээмэйэ 1,0 бачээт. лис. Көңүл сыланан атыыланар Индекс — 54889. Тираһа — 2446 Бэчээкэ иһин баттанна — 12:00 ч. 28.02. 2005 Сахааһын №-рэ — 27